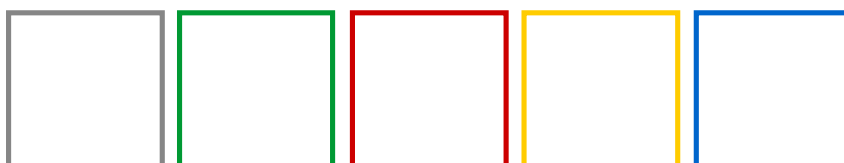

Kuntastrategia 2016

KANGASALA

Kh 26.10.2009
Val 9.11.2009

1. Johdanto ja strategiaperusta

Vuonna 2005 hyväksytty kuntastrategia suuntaa päämäärät ja tavoitteet kasvun seurausten hallintaan. Keskeisten tavoitteiden osalta kuntastrategia on toiminut hyvin ja strategian ohjaavuutta pidetään myös hyvänä.

Kasvun myötä kuntatalous on kiristynyt äärimmilleen ja tulevan kehityksen kriittinen kysymys onkin talouden tervehdyttäminen ja siinä onnistuminen. Kuntatalous luo edellytykset muissa tavoitteissa onnistumiselle ja siksi taloudesta huolehtiminen on ensisijaisen tärkeitä. Uusi valtuusto on tässä suhteessa suuren haasteen edessä. Haastetta lisää myös se, että uusi kuntastrategia laaditaan tilanteessa, jossa kansantalouden kehitysnäkymät ovat nopeasti heikkenemässä.

Kangasalla on toteutettu todella suuri organisaation muutos, joka lisää edellytyksiä tulevaisuuden rakentamiselle ja joustavalle muutoskyvyille. Organisaatiomuutoksen toteutus on merkinnyt mittavaa hallinnollista työtä, joka suoranaisesti ei vielä näy kuntalaisten palveluissa. Strategiakauden alku painottuu organisaation toimintatapojen hiomiselle ja asiakasprosessien kehittämiseksi. Osittain tuloksia voidaan odottaa nopeastikin, mutta paljon voimavaroja joudutaan vielä sitomaan sisäiseen kehittämiseen.

Kangasala on kiinteä osa Tampereen kaupunkiseutua, mutta muodostaa myös oman kasvukeskuksen Tampereen itäpuolisten kuntien veturina ja yhteistoiminta-alueen palveluiden tuottajana.

Jo nyt ja tulevaisuudessa entistä laajemmin kuntalaisten palveluja tuotetaan yli kuntarajojen. Yhteiset tavoitteet ohjaavat seudullisia hankkeita. Kaikki hankkeet eivät ehkä ole yksittäisen kunnan tavoitteiden mukaisia, mutta jos ne seudullisesti nähdään tärkeinä, on niissä tarkoituksenmukaista olla mukana. Yhteistyössä on kuitenkin sallittava tarvittaessa kriittinenkin suhtautuminen ja kuntien yhteistyötä rakennettaessa on sovittu, että kaikissa hankkeissa ei kaikkien kuntien tarvitse olla mukana. Varsinkin kuntien rahoitusosuuksissa pitäisi löytää tasa-arvoinen jako. Malti ja harkinta antavat kehittämiselle vankan pohjan.

Vaikka edessä on vaikeita asioita, Kangasalan kunnalla on menestymisen edellytykset omissa käsissään ja oman päätöksenteon varassa. Kunnalla on arvokas yhteiskunnallinen palvelutehtävä. Yhdessä asukkaiden, poliittisten toimielinten ja henkilöstön kanssa onnistumme rakentamaan hyvän Kangasalan, jossa kaikki tuntevat vastuunsa ja toimivat yhteisen päämäärän hyväksi.

Kangasalla

2. Kangasalan kunnan visio 2016

Visio tai tahtotila kuvaa kunnan mahdollista ja toivottavaa tulevaisuutta. Se antaa strategialle suunnan muuttuvassa toimintaympäristössä.

**Kasvava ja kehittyvä Kangasala
– kesäpäivän kulttuurikunta Tampereen kaupunkiseudulla –
turvallista ja aktiivista elämää,
hyvin hoidetussa ympäristössä,
keskellä kaunista luontoa.**

Kangasalla – oksalla ylimmällä!

Kangasala saa osansa kaupunkiseudun kasvusta myös tulevaisuudessa. Kangasala on imagoiltaan vahva kesäpäivän kulttuurikunta ja aktiivinen osa Tampereen kaupunkiseudun kokonaisuutta. Kulttuuri ilmenee monipuolisena, pienimuotoisena kulttuurielämänä monissa eri muodoissaan.

Turvallisuus liittyy Kangasalla niin fyysiseen kuin sosiaaliseenkin turvallisuuteen. Kangasala tarjoaa työtä ja harrastusmahdollisuuksia, aktiivista elämää. Rakennetun ympäristön korkea laatu ja viimeistely ovat tunnusomaisia Kangasalle. Kangasalla ihmisen toiminnot ovat sopusoinnussa luonnon kanssa.

Oksalla ylimmällä: Kangasala tuntee historiansa ja sillä on näköala tulevaisuuteen!

3. Toiminta-ajatus

Kangasalan kunta luo edellytyksiä kuntalaisten hyvälle elämän laadulle sekä tarjoaa yrittämiselle kilpailukykyisen toimintaympäristön kestävä kehityksen periaattein.

4. Talouden hallinta

Lähitulevaisuuden muutokseen liittyy kiinteänä osana julkisen rahoituksen kiristyminen. Kansantuotteen kasvu hidastuu ja samanaikaisesti palvelutarpeet ja -vaatimukset kasvavat. Mikäli taloutta ja rahoitusta ei saada tasapainoon, on uhkana kuntatalouden kriisiytyminen.

Talouden hallinnan onnistumisen edellytyksenä on käyttömenojen kasvun hallinta ja sopeuttaminen tulopohjaan. Tämä edellyttää toiminnan tehostamista, uusien palvelujen tuotantotapojen käyttöönottoa (esim. palvelujen siirtämistä suoraan asiakkaan vastuulle sähköisiä toimintamalleja kehittämällä siltä osin, kun palveluun ei liity henkilökohtaisen kontaktin tarvetta) ja ostopalvelujen kilpailuttamista sekä palvelujen ulkoistamista.

Kangasalan kunnan tulopohjasta n. 81 % koostuu verotuloista ja valtion-osuuksista. Kunnan tulovero muodostaa n. 92 % kokonaisverotuloista. Yhteisöverotulojen osuus verotuloista on pieni eli vajaat 4 %. Koko maan keskimääräinen verotuloprosentti vuodelle 2009 oli 18,59. Kangasalan veroprosentti on tällä hetkellä 19,50 ja Tampereen kaupunkiseudun kuntien keskiarvoa korkeampi.

Taksa- ja maksupolitiikkaa tarkastellaan vuosittain tulorahoituksen osana.

Hallitun käyttömenojen kasvun ja investointien oikean mitoituksen avulla hallitaan kunnan velkaantuminen niin, että velkaantuminen ei ylitä Tampereen kaupunkiseudun keskiarvoa.

Strategiakaudella selvitetään mahdollisuus investointien toteuttamiseksi yksityisrahoituksella tai elinkaarimallilla niin, että kunnan oma pääoma-panostus vähenee.

Kunnan omistusten tarpeellisuutta arvioidaan säännöllisesti.

Talouden hallinta	
Arviointikriteeri	Tavoitetaso
Käyttötalousmenojen ja verotulojen kehityksen tasapaino	Tasapainossa
Velkaantumisen hallinta	Velan määrä enintään 3000 euro/asukas, korkokulut
Tulorahoituksen prosenttiosuus nettoinvestoinneista	Vähintään 50 % vuonna 2012
Tulotekijöiden tasapaino	Verot, maksut ja taksat voivat ylittää kaupunkiseudun keskitason (investoinnit)
Vuosikate	350 euroa/asukas (= 10 milj. euroa)
Maan ja rakennusoikeuden myynti	Tuloutus käyttötalouteen 2-3 milj. euroa/vuosi
Asuin- ja liikehuoneistojen vuokrien tarkistukset vuosittain	Käypä taso

5. Strategiset päämäärät

Strategiset tavoitteet suuntaavat toimintaa kohti visiota. Ne kertovat, miten asioiden tulee muuttua, jotta vision saavuttaminen olisi mahdollista.

1. Kangasala on kasvava, kehittyvä ja vetovoimainen osa Tampereen kaupunkiseutua. Kunta kasvaa hallitusti kunnallistalouden tasapainosta huolehtien. Kangasala suhtautuu myönteisesti kuntaliitoksiin, jotka vahvistavat itsenäisen kunnan asemaa Tampereen itäpuolisena kasvukeskuksena.

Kangasala kasvaa ja kehittyy. Se on aktiivinen toimija seutuyhteistyössä sekä kasvun veturi maakunnan itäisten kuntien yhteistyössä. Palvelutarjonnassa vastataan väestön kasvun ja ikääntymisen sekä yhteistoiminta-alueiden mukanaan tuomaan kasvavaan kysyntään.

Kunnan kehittymisen kannalta tärkeimmät ja kriittisimmät menestystekijät ovat kuntatalouden tasapainottaminen, maapolitiikan ja kaavoituksen onnistuminen sekä aktiivinen elinkeinopolitiikka.

Maapolitiikan ja kaavoituksen onnistumista arvioidaan yhdyskuntarakenteen toimivuudella, yleiskaavoituksen ajantasaisuudella ja tonttitarjonnan riittävyydellä sekä maanmyynnistä saaduilla tuloilla.

Kunnan maapolitiikkaa ohjataan tavoitteellisesti kaupunkiseudun rakennemallin suuntaan. Uudiskaavoituksessa kunta kaavoittaa ensisijaisesti omistuksessaan olevaa maata ja maapolitiikka tukee myös kuntatalouden tervehdyttämistä.

Kangasalan kunnan strategia tähtää kaikilta osin kasvun seurausten hallintaan ja hyödyntämiseen.

2. Luonto ja ihmiset ovat Kangasalla järkevästi sopusoinnussa.

Luonnon ja ympäristön vaaliminen ovat tärkeitä asioita Kangasalla. Ne otetaan huomioon kunnan suunnittelussa ja muussa toiminnassa samalla kun huolehditaan yhdyskunnan kehittämisestä ja kasvusta.

Kunnan toiminnassa toteutetaan kestävän kehityksen periaatetta. Strategiakauden merkittäviä hankkeita ovat seudullinen ilmastostrategia sekä energiatehokkuus yhdyskuntasuunnittelussa, rakentamisessa ja palveluratkaisuissa.

3. Kangasalla on hyvä asua. Asumiselle on tarjolla monipuolisesti vaihtoehtoja. Elämisen laatuun ja turvallisuuteen kiinnitetään huomiota. Yhdyskuntarakenne on taloudellinen ja toimiva, osa kaupunkiseudun kokonaisuutta. Kuntalaisen on mahdollista löytää vapaa-aikaansa monipuolista tekemistä ja kokemista.

Eri asumismuodoille (kerros- ja rivitalot, omakotitalot, vuokra-asunnot) tarjotaan monipuolisia vaihtoehtoja. Yhdyskuntasuunnittelussa ja rakentamisessa laadukkuus ja turvallisuus ovat tärkeitä toimintaperiaatteita.

Sosiaaliseen turvallisuuteen ja yhteisöllisyyteen kiinnitetään huomiota.

Yhdyskuntarakenne kehittyy hallitusti. Maaseutualueilla asutusta ohjataan kyläkeskuksiin ja pääliikenneväylien läheisyyteen. Toimintojen suunnittelussa pyritään turvaamaan sekä läheisyys että saavutettavuus: liikkumisen sujuvuudesta huolehditaan ja tarvetta pyritään vähentämään.

Kangasala kehittää yhdyskuntarakennetta ja sen kehittymistä osana Tampereen kaupunkiseutua.

Hyvän elämän eväisiin kuuluvat Kangasalla yhteisöllisyys ja harrastusmahdollisuudet: liikunta ja muu vapaa-ajan toiminta vahvistavat kuntalaisten hyvinvointia.

4. Monipuolisen elinkeinoelämän kasvulle ja kehittymiselle turvataan hyvät edellytykset. Kangasalalainen löytää kotikunnastaan monipuolisia työpaikkoja ja kaupallisia palveluja.

Monipuolinen ja kehittyvä yrityselmä on tärkeä Kangasalan menestymisen edellytys. Elinkeinojen kasvulle, kehittymiselle ja kuntaan sijoittumiselle turvataan hyvät mahdollisuudet. Erityisesti pyritään saamaan elinkeinoelämän tarpeisiin laadukkaita alueita hyvien liikenneyhteyksien varrelta.

Kunta hyödyntää Tampereen kaupunkiseudun elinkeinoyhtiön elinkeinopoliittisia tavoitteita ja hankkeita mm. osaamisen ja teknologian kehittämisessä, yritysten sijoittumisessa Kangasalle sekä yritysten laajenemisessa. Kangasala on tärkeä osa kaupunkiseudun työmarkkinoita.

Kunnan elinkeinotoimet kohdistuvat markkinointiin sekä yhteistyöhön nykyisten ja uusien yritysten kanssa. Kunnalla on tarvittaessa valmiudet nopeisiin ratkaisuihin.

5. Kangasala järjestää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi riittävät, laadukkaat ja taloudellisesti tuotetut peruspalvelut. Palvelutuotannon toimintatapoja kehitetään. Seudullista palvelutuotantoa kehitetään.

Kunnan väkiluvun kasvaessa ja väestön ikääntyessä peruspalveluiden saatavuus ja laadukkuus turvataan. Palvelutarjonta pidetään seudullisesti kilpailukykyisenä taloudellisten resurssien sallimissa rajoissa.

Vaihtoehtoisia palvelujen tuottamistapoja käytetään kunnan oman palvelutuotannon rinnalla, kun se on järkevää ja taloudellisesti perusteltua. Palvelurakenteita uusitaan tavoitteena tehokkuus ja tuottavuus sekä asiakkaan palvelutarpeen oikea kohdentaminen.

Kangasala osallistuu seudulliseen ja yhteistoiminta-alueiden kuntien palveluyhteistyöhön aktiivisesti. Tavoitteena on, että kuntalaisten olisi mahdollista käyttää monia palveluita yli kuntarajojen. Isäntäkuntana Kangasala toimii vastuullisesti.

Ennaltaehkäisyn ja varhaisen puuttumisen periaatteita toteutetaan palvelutoiminnassa syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja kalliiden kustannusten vähentämiseksi.

6. Kangasalan keskusta on elinvoimainen ja palveluiltaan monipuolinen. Kunnan eri alueita kehitetään niiden omista lähtökohdista. Kuntalaisilla on monipuoliset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Keskusta on tehokkaan ja korkeatasoisen rakentamisen aluetta. Täydennysrakentamisella tiivistetään rakennuskantaa. Keskustan edustavuuteen ja vetovoimaisuuteen kiinnitetään huomiota.

Kunnan keskustassa on kuntalaisille tarjolla monipuolisia kulttuuri-, liikunta- ja liikepalveluita.

Kuntalaisten aktiivinen toiminta sekä sosiaalinen yhteisöllisyys ylläpitää vireitä ja omaleimaisia kyläkeskuksia.

Sähköisiä palveluita lisätään.

7. Kunnanvaltuuston päättämä omistajapolitiikka tukee perustehtävässä onnistumista siten, että kunnan koko konsernirakenteen erilaiselle omistukselle on perusteet ja kehitystavoitteet.

Kunnan erilaiset omistajuudet, osakkuudet ja jäsenyydet arvioidaan ja järjestellään tarvittaessa uudelleen. Niitä kehitetään siten, että ne ovat mukana tukemassa kunnan perustehtävää, kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämistä sekä ovat kuntastrategian tavoitteiden mukaisia.

Kunnan resursseja irrotetaan vähemmän tärkeistä tai matalan tuottavuuden kohteista ja käytetään tuottavien kohteiden kehittämiseen.

Yhtiön tulokselle ja kunnan yhtiöön sijoittamalle pääomalle asetetaan kohtuullinen tuottotavoite, josta kunnalle tuloutetaan talousarviossa sovitettava osuus. Erilaiset sijoitusjärjestelyt, osaomistajuudet jne. ovat keinoja kunnan kehittämisessä.

Omistajaohjausta (edustajien ohjeistamista) ja konsernivalvontaa kehitetään konserniohjeen laatimisella.

8. Kangasalan kunta on hyvä, uudistumiseen kannustava ja henkilöstöstään huolehtiva työnantaja.

Kunnan imago työnantajana on tärkeä menestystekijä. Työnantajapolitiikan tavoitteena on tehokas, hyvinvoiva, oppiva ja motivoitunut organisaatio. Rekrytoinneissa korostetaan korkeaa osaamista, uudistumiskykyä ja innostusta.

Yhteistoiminta on osallistavaa ja vuorovaikutteista. Henkilöstöä kannustetaan uudistumaan ja kehittämään osaamistaan.

Työssä jaksamiseen, palkkaus- ja kannustejärjestelmiin sekä johtamisen ja esimiestyön kehittämiseen panostetaan.

6. Visiotasoiset kehitysindikaattorit

Miten Kangasala voi seurata kehitystä kohti haluttua tulevaisuutta? Mitkä mittarit/indikaattorit kertovat oikean suuntaisesta kehityksestä?

Visiotason indikaattorit ovat yleisiä kehitystä kuvaavia muuttujia. Niihin ei aina pystytä itse vaikuttamaan, mutta niiden oikeansuuntainen kehitys on ainakin osittain seurausta onnistuneesta toiminnasta vision ja päämäärien suuntaan.

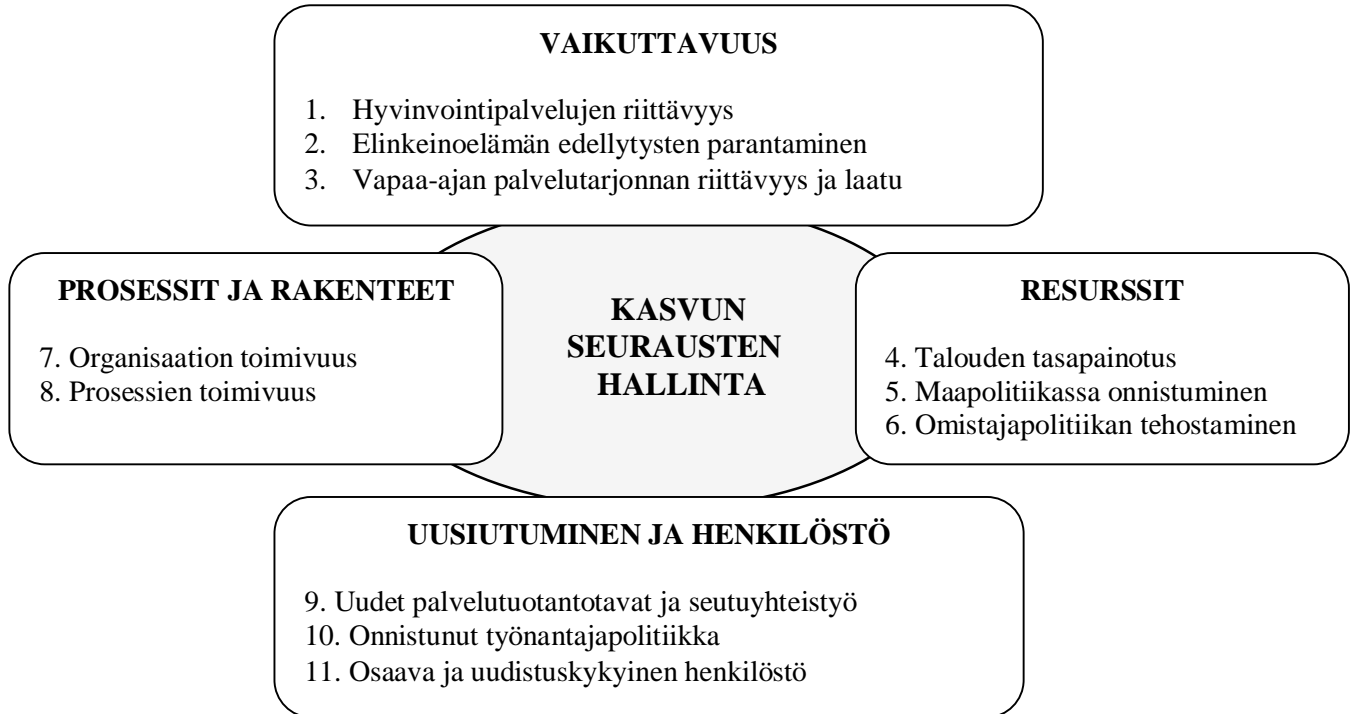
Kangasalan kehitystä kohti vision ja päämäärien asettamaa tulevaisuuden tilaa seurataan seuraavilla mittareilla:

- väkiluku
- työikäinen väestö
- verokertymä
- työllisyysaste
- työpaikkaomavaraisuus
- ikärakenne
- koulutustaso
- pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys
- vesistöjen tila
- asumisväljyys
- turvallisuus: omaisuuteen ja henkilöön kohdistuneet rikokset, liikenneonnettomuudet
- jätevesiverkoston liittymisprosentti
- asukas- /asiakastyytyväisyys

Mittareita seurataan vuosittain toimintakertomuksessa.

STRATEGIAN TOTEUTTAMISEN NÄKÖKULMAT JA KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT VALTUUSTOKAUDELLE 2009-2012

Tavoitteet ja toimenpiteet yksilöidään ja täsmennetään vuositasolle talousarviossa.

Visiotasoiset kehitysindikaattorit

Asia	Indikaattori								
Asukasluku (31.10.2009)	28 402								
Työikäinen väestö (19-64-vuotiaat) v. 2008	16 792								
Ikärakenne v. 2008	<table> <tr> <td>alle 6-vuotiaat</td> <td>2 907</td> </tr> <tr> <td>7-18 vuotiaat</td> <td>4 385</td> </tr> <tr> <td>19-64 vuotiaat</td> <td>16 792</td> </tr> <tr> <td>yli 65-vuotiaat</td> <td>4 143</td> </tr> </table>	alle 6-vuotiaat	2 907	7-18 vuotiaat	4 385	19-64 vuotiaat	16 792	yli 65-vuotiaat	4 143
alle 6-vuotiaat	2 907								
7-18 vuotiaat	4 385								
19-64 vuotiaat	16 792								
yli 65-vuotiaat	4 143								
Työttömyysaste v. 2008	<table> <tr> <td></td> <td>5,6 %</td> </tr> <tr> <td>Pitkäaikaistyöttömät</td> <td>17,6 %</td> </tr> <tr> <td>Alle 25-vuotiaat työttömät</td> <td>12,6 %</td> </tr> </table>		5,6 %	Pitkäaikaistyöttömät	17,6 %	Alle 25-vuotiaat työttömät	12,6 %		
	5,6 %								
Pitkäaikaistyöttömät	17,6 %								
Alle 25-vuotiaat työttömät	12,6 %								
Koulutustaso v. 2007	<table> <tr> <td>Keskiasteen tutkinto</td> <td>38,5 %</td> </tr> <tr> <td>Alin korkea-aste</td> <td>13,1 %</td> </tr> <tr> <td>Alempi korkeakoulu</td> <td>8,5 %</td> </tr> <tr> <td>Ylempi korkeakoulu</td> <td>7,7 %</td> </tr> </table>	Keskiasteen tutkinto	38,5 %	Alin korkea-aste	13,1 %	Alempi korkeakoulu	8,5 %	Ylempi korkeakoulu	7,7 %
Keskiasteen tutkinto	38,5 %								
Alin korkea-aste	13,1 %								
Alempi korkeakoulu	8,5 %								
Ylempi korkeakoulu	7,7 %								
Verokertymä, tilinpäätös 2008	<table> <tr> <td>Tulovero</td> <td>83 320 585</td> </tr> <tr> <td>Yhteisövero</td> <td>3 162 970</td> </tr> <tr> <td>Kiinteistövero</td> <td>3 507 368</td> </tr> </table>	Tulovero	83 320 585	Yhteisövero	3 162 970	Kiinteistövero	3 507 368		
Tulovero	83 320 585								
Yhteisövero	3 162 970								
Kiinteistövero	3 507 368								
Asumisväljyys/-tiheys v. 2008	39,6 m ² /asukas								
Turvallisuus v. 2008									
<ul style="list-style-type: none"> • omaisuusrikokset • henkilörikokset • tieliikenneonnettomuudet 	<table> <tr> <td></td> <td>736</td> </tr> <tr> <td></td> <td>107</td> </tr> <tr> <td></td> <td>175</td> </tr> </table>		736		107		175		
	736								
	107								
	175								
Vesistöjen tila	<table> <tr> <td>Roine, hyvä</td> </tr> <tr> <td>Längelmävesi, hyvä</td> </tr> <tr> <td>Vesijärvi, hyvä</td> </tr> </table>	Roine, hyvä	Längelmävesi, hyvä	Vesijärvi, hyvä					
Roine, hyvä									
Längelmävesi, hyvä									
Vesijärvi, hyvä									
Jätevesiverkostoon liittymisprosentti v.2008	85 % asukkaista								
Asukas- /asiakastyytyväisyys	ei ole tehty -08								